

Література:

1. Бюджетний кодекс: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 20.10.2019).
2. В Україні вступила в силу податкова реформа: що вона передбачає? Finance.UA. 2015. 2 січня. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/341826/v-ukrayini-vstupylya-v-sylu-podatкова-reforma-shho-vona-peredbachaye> (дата звернення: 21.10.2019).
3. Основні параметри планування місцевих бюджетів у 2019 році. URL: <http://sys2biz.com.ua/formuvannia-mistsevykh-biudzhetiv-2019/> (дата звернення: 21.10.2019).
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: проект Закону України від 29.08.2019 р. № 1049. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=1049&skl=10 (дата звернення: 20.10.2019).
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: проект Закону України від 29.08.2019 р. № 1051. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=1051&skl=10 (дата звернення: 21.10.2019).
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні: Закон України від 21.12.2016 р. №1797. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1797-19> (дата звернення: 21.10.2019).

Тарасюк Володимир Сергійович

студент 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Шулюк Б.С.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ЗА ДОХОДАМИ

В умовах удосконалення бюджетної системи України особливої уваги набувають проблеми реалізації процесу формування та використання бюджетних ресурсів, реформування системи міжбюджетних відносин з метою ефективного їх впливу на соціально-економічний розвиток держави

і регіонів. Головною метою зазначеного удосконалення є реформування бюджетного процесу на загальнодержавному рівні.

Умовно проблеми та недоліки вітчизняної практики формування та виконання дохідної частини державного бюджету можна розділити на дві групи:

– проблеми на стадії складання, розгляду і затвердження бюджету, тобто бюджетного планування;

– проблеми, які виникають в процесі виконання бюджету за доходами.

З метою уникнення зазначених проблем або їх зменшення доцільно доповнити положення Бюджетного кодексу України нормами, які передбачали б відповідальність учасників бюджетного процесу за невиконання процедур формування і погодження проекту Закону про державний бюджет та за порушення встановлених заборон [1, с. 49].

Розглядаючи особливості формування і виконання державного бюджету, варто зазначити притаманні їм певні вади, які викладено у таблиці 1.

У процесі складання проекту бюджету вирішується комплекс стратегічних і тактичних завдань. До стратегічних завдань ми відносимо уточнення бюджетних прогнозів на довготривалу і середньотривалу перспективу, вирішення стратегічних проблем оптимізації величини та збалансування бюджетного фонду країни.

Тактичні завдання полягають у напрацюванні механізмів розробки проекту бюджету на плановий рік, зокрема, визначення реальних джерел та обсягів доходів, оптимізація їх структури.

Найскладнішою проблемою складання проекту бюджету є необхідність усунення протиріч між загальнодержавними, регіональними, корпоративними та особистими інтересами суб'єктів бюджетних відносин з питань формування доходів бюджету. Тому найважливішим завданням уряду на стадії складання проекту бюджету має бути вибір найприйнятніших форм та методів реалізації економічних інтересів усіх суб'єктів бюджетних відносин.

Змістовна частина процесу складання проекту бюджету держави полягає у розробленні та внесенні коректив до довготермінових і середньотермінових прогнозів, а також в обґрунтуванні показників бюджету на плановий рік, тобто забезпечення ефективного бюджетування. При цьому учасники бюджетного процесу повинні забезпечити узгодження між плановими показниками бюджету, плану соціально-економічного розвитку країни та інших державних планів і програм.

Недоліки формування та виконання державного бюджету за доходами в розрізі окремих стадій бюджетного процесу в Україні*

№ п/п	Стадії бюджетного процесу	Недоліки вітчизняної практики
1	Складання проекту державного бюджету (планування доходів бюджету)	<ul style="list-style-type: none"> – непрозорість процесу складання проекту державного бюджету; – вплив політичного середовища та лобіювання інтересів окремих фінансових груп (надання необґрунтованих податкових пільг та створення вільних економічних зон – ВЕЗ і територій пріоритетного розвитку – ТПР); – економічна необґрунтованість планових показників (зокрема, завищені показники доходів бюджету, які не мають під собою економічного підґрунтя, що призводить до низького рівня фактичного виконання бюджету); – планування від досягнутого, а не в контексті програм соціально-економічного розвитку країни; – наявність постійних протиріч між загальнодержавними, регіональними, корпоративними та особистими інтересами в частині формування доходів бюджету (проблеми політики бюджетної децентралізації).
2	Розгляд і затвердження державного бюджету	<ul style="list-style-type: none"> – несвоечасність прийняття державного бюджету; – голосування вцілому, а не за окремими положеннями, що не враховує позиції окремих політичних сил та їх виборців; – практична відсутність можливостей обговорення у Верховній раді дискусійних питань щодо окремих положень проекту закону про державний бюджет парламентською меншістю.
3	Виконання державного бюджету за доходами	<ul style="list-style-type: none"> – недостатня прозорість системи електронного адміністрування податків; – порушення мораторію на проведення податкових перевірок у суб'єктів господарювання з річним оборотом до 20 млн. грн.; – низька відповідальність органів стягнення за порушення в ході проведення податкових заходів; – практикування ручного управління бюджетними коштами на всіх його рівнях; – відсутність належної узгодженості бюджетних процедур між учасниками бюджетного процесу; – наявність практики сплати авансових платежів зі сплати податків, особливо, що стосується сплати податку на прибуток підприємств; – відсутність дієвого механізму контролю за діяльністю бюджетних інститутів; – відсутність дієвої системи відповідальності за невиконання бюджету.

* Складено автором самотійно.

Високий рівень фіскального перерозподілу суспільного продукту – характерна риса моделі розвитку вітчизняної економіки. Через значну частку фіскального перерозподілу, механічне скорочення бюджетних видатків має значний гальмівний вплив на економіку. Водночас, фіскальне скорочення може відбуватися лише із одночасним отриманням позитивного відклику з боку приватного сектору на збільшення потенційних ресурсів розвитку, що опиняються у його розпорядженні.

У виборі моделі бюджетної політики складається патова ситуація. *З одного боку*, держава обмежена в проведенні ліберальної бюджетної стратегії через неможливість скорочення переважної більшості видатків. *З другого боку*, держава також неспроможна продовжувати патерналістську політику, оскільки, переобтяжена фіскальним навантаженням, економіка не створює належного бюджетного ресурсу.

Таким чином, бюджетна реформа повинна розглядатися як складова завдання побудови економічної моделі, яка базується на засадах економічного прагматизму, підприємницької ініціативи, консолідованої суспільної відповідальності.

Література:

1. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання – Прес, 2003. 523 с.

Томашівська Анастасія Володимирівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Савчук С.В.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Рівень пенсійного забезпечення громадян є важливим показником соціально-економічного розвитку будь-якої країни. Застосований у світовій практиці глобальний пенсійний індекс (GlobalRetirementIndex), до якого входять 50 країн світу, демонструє рейтинг топ-десяти найкращих країн для життя на пенсії [1]. При складанні рейтингу враховують 20 показників, розділених на чотири основні категорії: здоров'я (включаючи тривалість життя і рівень системи охорони здоров'я країни), матеріальний добробут, якість життя пенсіонерів, а також фінансову складову. Згідно